

Otroci na paši brez pastirja.

Ker je tù pa tam še sedaj slaba navada, da otroci sami pasejo živino, menimo, da spregovorimo besedo o pravem času, ako stavimo tù mični sostavek, ki so ga o tem pisali nepozabljivi slovenski pedagog, vladika Slomšek. (Glej „Drobtinice“ l. 1848. str. 218!) Dobra reč ni nikoli od več. Tako le se glasi:

„Ni nevarnejše reči za otroke, kakor je navadna paša, za katero imajo neumni starši naj raji svoje otroke. Dobiček je majhen, škoda pa velika, naj si že pasejo gosi ali purane, ovce, svinje ali krave. Nedolžna jagnjeta gredó na pašo, in kedar paši odrastejo, so dereči volkovi, ako so zdravi; pogosto pa so tudi na duši in na telesu bolni, ako jih poprej smert ne vloví. Poglejmo posebno sedem nevarnosti na paši za dušo in telo!

1. Otroci staknejo na paši mnogo nevarnih in škodljivih reči, ki jih jedó, od katerih lahko zbolé in tudi umerjejo. Najdejo lepó začrnele volčje jagode, in ne vejo da so strupene; zobljejo zerno, s katerim si igrajo. Delajo piščali iz trobelike, in požirajo strupeni sok. V nekem kraji sta pasla živino dva brata, in sta za potokom dobila osladno korenje, ter sta ga žvekala. Ta koren pa je bila hudo strupena trobelika, ki jo je živina izruvala in pustila na pašniku. Mlajši deček, star sedem let, hitro zbolí; po trebuhu ga peče, zvija se in škriplje z zobmi, da se Bogu usmili. Iz ušes in nosa mu vré kri; celó vrat mu zasuka, in herbet mu krivi, kakor obroč, dokler žalostno ne umerje. Ni še mlajši deček mertev, že umerje tudi starejši v groznem terpljenji.

2. Otroci na paši norijo, se mečejo in sujejo; večkrat si zlomijo roke in noge, in velikokrat pridejo ob okó; še več pa jih dobí znotranjo bolezen, da imajo vse svoje žive dni dosti. Takih žalostnih prigodeb bi se lahko našteó in spisalo polne bukve; pa čemú? Vsaka vas, tudi vsaka hiša vé pripovedovati o takih nesrečah.

3. Otroci se hodijo po letu kopat; naj več jih zgubi sramožljivost, veliko pa jih utone. Zdravo je otrokom, če se kopljejo, toda samim je silno nevarno. Ako otroci niso oblečeni in ne pokrivajo srama, jih zapustí angel varh, in cvetica svete sramožljivosti umerje. Ako ni blizo pametnih ljudi, otroci zabredejo v globoko vodo, in utonejo. V neki vasi na Nemškem

je mož v enem letu zgubil dva sina. Mlajši se je najedil strupenih jagod; starejši pa mu je utonil v domačem ribniku.

4. Otroci na paši brez varha delajo škodo, kakoršna se težko poverne. Belijo smreke in iz smrekovih skorij delajo kozovce za smolo, ali si ute ž njimi krijejo; lomijo borovju mlade verhe, in si delajo sveče iz njih; iztaknejo vsako tičje gnjezdo, in nedolžne živalice hudobno mučijo, puščajo živino v škodo, in delajo med sosedi veliko sovraštvo. Ali ni slaba paša pogosto kriva, da se sosedge vse žive dni čertijo, in da rod za rodom živi v sovraštvu. Koliko kletvice in tepenja, koliko laži in natolcevanja se stori zavljo pastirjev? Ali to ni greh? ali ni velika škoda?

5. Otroci brez pastirja na paši kradejo; se že od mladih nog navadijo tatvine in goljuhnje, ktere se pozneje težko odvadijo. Tu planejo na repo ali krompir, da si ga pekó; tam lomijo turšico, in jo na pol osmojeno jedó. Sad iz vertov, grozdje iz vinogradov gre s pastirji, naj si bo tudi še na pol zrelo. Kar ne povžijejo, pa zaveržejo in poteptajo.

6. Otroci počenjajo na paši strašne reči iz noroglavnosti. Pred nekoliko petdeseti leti so v Celji hudodelca obesili, in kakor je že navada, je prišlo veliko ljudi gledat; tudi takih pastirjev so ljudje sabo pripeljali. Nekaj dni potem otroci zunaj terga V . . na ledini pasejo, si zmislijo na to strašno delo, ga hočejo ponovljati in enega svojih tovaršev obesiti. Hitro naredé vse tako, kakor so v Celji vidili. „Ti boš duhovnik, Jožko; ti, Grega, boš barič, jaz bom pa rabelj“, reče Lavrek, vseh norcev naj hujši poglavar. Zvežejo dečku roke, da se sirota ne more braniti, ga peljajo po ledini, in kar jih je bilo, nesejo kole po koncu kakor žolnirji puške. Pridejo do verbe, in rabelj priveže ruto za vejo. Zvezanega dečka vzdignejo, in mu denejo zanko na vrat. Sirota se brani in zanko zadergne. Davi se, jezik mu stopi iz ust, in obraz mu začerni. Otroci se prestrašijo in zbeže, siromaka pa pusté viseti. Nobeden se ne upa domá povedati, kaj se je zgodilo. Zvečer gredo iskat pastirčeka, ki ga ni bilo z živino domú. In kdo vé dopovedati strah in grozo, ki so jo občutili starši, ko so vidili na verbi viseti svojega sinka in pa mertvega! — Otroci, naj bodo mali ali veliki, brez varha dobrega ne storijo.

7. Otroci se na paši pohujšajo; se naučé za vse svoje žive dni gerdih in pregrešnih reči. Gledajo živino, kako se

goni, in eden drugemu pripovedujejo, kaj je to i. t. d. Angel perve nedolžnosti jih popusti, in začena se na paši prava šola hudičeva. Ena garjeva ovca med drugimi je dovolj, da se vsa okuži; en hudoben otrok med drugimi druge pohujša, da se poživinijo. Naučé se kleti, rotiti, prisegati, lagati, krasti in prešeštovati, ter že v mladih letih zore za peklensko brezno. Zato se peklensék boji, da bi si soseske razdelile pašnike, in podpihuje neumne ljudi, da nočejo razdelovati občinskih pašnikov in gojzdov. Taki slabi starši otroke raji pošiljajo v tako hudobno šolo na pašo, kakor pa v farno cerkveno šolo, in imajo vedno izgovor na jeziku, da morajo pasti. Oj, to je paša, da se Bogu usmili! od nje ima hudobni duh naj več dobička. Ali ni žalostno, da imajo starši več skerbí za svoja teleta, za svoje pure in gosi, kakor za svoje otroke, ki so vstvarjeni po božji podobi!¹⁴

P a š n i k

Nekaj o šolski molitvi. V vsaki dobri keršanski šoli učenci pred šolo in po šoli vselej tudi molijo. To je že stara lepa navada, ktera pa se, žalibog! tu pa tam malo, ali slabo opravlja. Da se otroci ne navadijo tlačansko moliti, naj jim bo v tem učitelj lep zgled. Potem pa naj učitelj tudi pazi:

1) da otroci lepo glasno in počasi molijo, pa tudi ne preglasno, da se iz molitve ne naredí glušivni hrup in krič po šoli.

2) Otroci naj v šoli stojé molijo, in naj bodo obrnjeni v križ ali na kako drugo sveto podobo na steni. Učitelj naj stoji také pred njimi, kakor tirja, da naj učenci stojé.

3) Učitelj naj si sam ne zbira molitvic, temuè naj moli z otroci molitvice, ki mu jih odloči duhovni prednik. Preden pa otroci molijo kako novo molitvico, mora učitelj skerbeti, da jo vsi dobro razumejo. Nikar nikoli ne moli in ne poj z otroci kaj, kar ne razumijo!

4) Dolgih molitev ne moli v šoli! Otrok ne more dolgo moliti z zbranim duhom; blebetanje pa je prazno, pa tudi pregrešno. *)

A.

*) Prosimo, naj nam kdo preè. g. g. katehetov o tej reèi kaj pové. Vredn.